

Jaarverslag 2022

Bestuur Stichting Part-Ner

Het bestuur van Stichting Part-Ner bestond in 2022 uit:

- Dhr. J. Hak (voorzitter)
- Dhr. K. Zuurmond (penningmeester)

De directie werd gevoerd door mevr. T. de Vries.

Het bezoek- en postadres van Part-Ner is Mardyk 23 te Elahuizen. Naast de directeur waren er drie mensen parttime in dienst.

Bestuurlijk

Wijzigingen kwaliteitshandboek

Er zijn in 2022 geen wijzigingen geweest in het SNL handboek van Part-Ner. Er zijn geen wijzigingen geweest in de Standaard Natuurbeheer.

Geschillen

Er zijn geen geschillen geweest in 2022.

Certificering SNL

Aantal leden en mutaties

Er zijn 68 nieuwe SNL deelnemers bijgekomen. Een aantal deelnemers heeft de gronden verkocht en de nieuwe eigenaar heeft weer het certificaat aangevraagd. In het schema de certificaathouders 1 januari 2023.

Aanvragen certificaat

In de eerste maanden van 2022 is Part-Ner druk bezig geweest met de begeleiding van de deelnemers bij de aanvraag van het certificaat. Op 1 oktober 2022 hadden alle deelnemers hun certificaat. Zij voldoen aan de aangepaste instructies van het Programma van Eisen voor de certificering wat dit jaar door provincies is vastgesteld.

Nieuwsbrieven

Er zijn dit jaar drie nieuwsbrieven uitgegeven.

jaar	aantal certificaathouders
2012	2
2013	15
2014	15
2015	17
2016	3
2017	253
2018	142
2019	100
2020	98
2021	99
2022	68
aanmelding 2023	68
aanmelding 2024	3
aankoop	9
	892

Verantwoordingen

Er zijn 744 verantwoordingen van 2021 opgevraagd. Er zijn 72 niet ontvangen. Deze deelnemers hebben begin 2023 een aparte mail gehad met de vraag de verantwoording 2021 én 2022 aan te leveren.

Startbijeenkomsten

Voor de deelnemers die in 2022 hun certificaat hebben gekregen zijn startbijeenkomsten georganiseerd door het hele land. Daarnaast is er voor deelnemers die niet konden op één van de data een online startbijeenkomst gehouden. Bijna alle deelnemers zijn geweest. Met de enkeling die niet kon zijn aparte afspraken gemaakt.

APK's

In 2021 hebben de Stichting Certificering en Part-Ner met ondersteuning van dhr. Piet Bakker de audit-checklist en APK lijst op elkaar afgestemd. Beide al vooruitlopend op het Programma van Eisen (PvE) voor de certificering wat provincies dit jaar hebben vastgesteld. Alhoewel in juridische zin het nieuwe PvE alleen geldt voor beheerders met meer dan 200 ha SNL zijn wel de instructies voor de beheerders met minder dan 200 ha SNL zodanig aangepast dat ook zij moeten voldoen aan het nieuwe PvE.

Dit betekende voor de certificaathouders van 2020 en 2021 dat er een kleine aanvulling moest komen in de handboeken. Voor deelnemers met een certificaat van 2017-2019 zijn er meer aanpassingen nodig. Daarom heeft Part-Ner besloten dit jaar de certificaathouders van 2020 en 2021 uit te nodigen voor een APK. Dan zijn de jaren 2020, 2021 en 2022 helemaal bij qua informatie. Voor de certificaathouders van 2017-2019 volgt er dan de komende jaren een APK. De beheerders met meer dan 200 ha SNL die een nieuwe SNL aanvraag hebben gedaan hebben we aangeraden op de beschikking in 2023 te wachten en dan hun handboek te herzien. Waar nodig kunnen ze door Part-Ner ondersteund worden.

Part-Ner heeft 10 APK bijeenkomsten georganiseerd door het hele land. Daarnaast zijn een aantal APK's individueel gedaan, meestal is dat bij de grotere beheerders. Totaal heeft Part-Ner zo'n 200 deelnemers opgeroepen en uiteindelijk 177 deelnemers geregistreerd als aanwezig bij de APK 2022.

Terreinbezoeken

Willem Schulte, medewerker deskundigheidsbevordering, had een prachtig programma in elkaar gezet voor dit jaar. Uiteindelijk zijn er 22 terreinbezoeken gehouden die door meer dan 450 mensen zijn bezocht. De meeste terreinbezoeken worden gehouden op de terreinen van deelnemers. Altijd is er een zeer gastvrije ontvangst. Heel bijzonder blijft dat. Part-Ner heeft 246 certificaathouders op de terreinbezoeken geregistreerd. Daarnaast waren er provinciedeskundigen, natuurcollectieven en andere belangstellenden aanwezig op de terreinbezoeken. De terreinbezoeken zijn begeleid door deskundigen. Van elk terreinbezoek hebben de deelnemers een presentielijst en verslag gekregen.

Activiteit	Resultaat
Verantwoordingen	Er zijn 744 verantwoordingen opgevraagd en daarvan zijn 72 verantwoordingen niet ontvangen. Deze deelnemers krijgen begin 2023 een aparte mail waarin dan de verantwoording 2021 en 2022 wordt gevraagd.
Startbijeenkomsten	Er zijn 5 startbijeenkomsten gehouden door heel Nederland. Daarnaast is er een online bijeenkomst geweest. Er hebben ongeveer 70 deelnemers deelgenomen.
Terreinbezoeken	
Utrecht Te gast bij S. Hekman, fam. Bassa, E. van Muyden en I. van de Ende en Griend van Pelt (W. Donatz) Griendendag N17.01	25 deelnemers Op één dag langs vier vrienden
Gelderland Boomgaard Geurts Onderhoud en snoei van hoogstamfruitboomgaarden L01.09	19 deelnemers o.l.v. dhr. Geurts
Brabant Te gast op terrein dhr. Kerkhofs Herkennen stadia graslanden	15 deelnemers o.l.v. P. Kerkhofs
Flevoland Te gast op Roggebotstaete Ontwikkelen van kruidenrijk grasland	14 deelnemers o.l.v. W. Schippers
Brabant Te gast bij dhr. van Meijl Workshop tellen; methode Wim Schippers	20 deelnemers o.l.v. W. Schippers
Overijssel Te gast bij dhr. Menkveld Ontwikkelen van kruidenrijk grasland	33 deelnemers o.l.v. W. Schippers
Noord Holland Te gast bij de fam. Van Koeckhoven Rondleiding gemaaid rietland N05.02	29 deelnemers o.l.v. N. Koeckhoven
Utrecht Slot Zuylen Herkennen van soorten N10.01 en N10.02	30 deelnemers o.l.v. W. van Boschinga
Gelderland Te gast bij Huis Sevenaer Workshop tellen; methode Wim Schippers	16 deelnemers o.l.v. W. Schippers en R. J. Koops

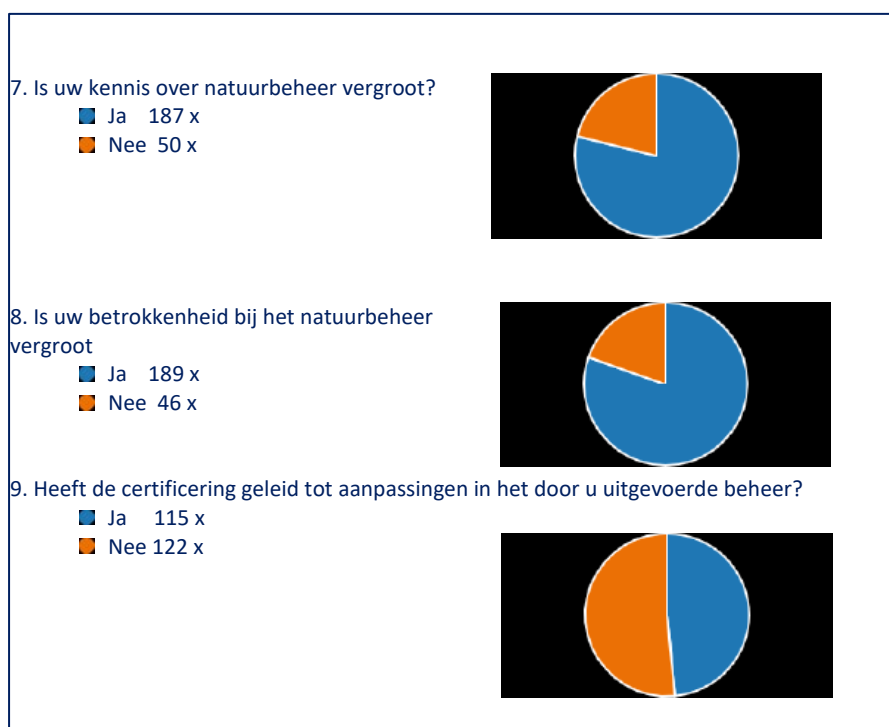
Noord Brabant Te gast bij Annabos Ter inspiratie	26 deelnemers o.l.v. H. Brinkhof
Utrecht Te gast bij de fam. Hemmes Workshop tellen; methode Wim Schippers	12 deelnemers o.l.v. C. Roodhart
Utrecht Te gast bij Stichting Zon en Leven Samenhang van laagveengebieden N16.01, N04.02 en N14.03	16 deelnemers o.l.v. dhr. Kampf
Groningen Te gast bij Stichting de Dotterbloem Workshop tellen; methode Wim Schippers	13 deelnemers o.l.v. R.J. Koops
Gelderland Te gast bij dhr. van Hal Ter inspiratie	26 deelnemers o.l.v. dhr. van Hal
Groningen Te gast bij de fam. Wenning Ontwikkeling van kruidenrijke akkers N12.05	23 deelnemers o.l.v. dhr. Menkveld
Gelderland Te gast bij Stichting Marke Gorsse heide Beheer van vochtige heide N06.04	30 deelnemers o.l.v. J. van Duivenvoorden
Brabant Te gast op Landgoed Gorp en Rovert Bosbeheer	26 deelnemers o.l.v. H. van Puijenbroek en D. Borgman (Borgman Beheeradvies)
Drenthe Te gast op landgoed Heidehof Visie, doelen en dunnen in bosbeheer	17 deelnemers o.l.v. J. Penninkhof, Probos
Overijssel Te gast op Landgoed de Noetselenberg Omvorming fijnsparpercelen en natuurlijke verjonging in bossen	20 deelnemers o.l.v. B. Claessens
Gelderland Te gast bij Hof te Dieren Herkennen en eigenschappen bodemtypen	29 deelnemers o.l.v. S. Broers (VHL)
Overijssel Te gast op landgoed Teussink Houtwallen L01.02	19 deelnemers o.l.v. A. Bijkerk
Zuid Holland Te gast in de eendenkooi van mevr. Roodnat Eendenkooi; vangende kooi N17.01	5 deelnemers o.l.v. T. Vaal
APK's	Er zijn 10 bijeenkomsten georganiseerd door het hele land en een aantal individuele APK's gehouden. Totaal zijn 200 deelnemers opgeroepen en hebben 177 deelnemers deelgenomen aan de APK 2022.

Evaluatie SNL transitie kleine beheerders.

Part-Ner heeft meegewerkt in de landelijke projectgroep van BIJ12 voor de evaluatie van de SNL transitie van 2017-2022.

Er is een enquête uitgezet onder de provincies en onder alle collectieven met vragen over de gekozen werkwijze van collectieve SNL aanvragen. Conclusie was dat, hoewel er nog verbeterpunten zijn, iedereen tevreden is met de gekozen werkwijze.

Onder 500 individueel gecertificeerde deelnemers van de Natuurcollectieven is een enquête uitgezet met vragen over de samenwerking met het collectief en over de certificering. De uitkomsten van de vragen over de certificering (figuur1), ingevuld door bijna 50 % van de ondervraagden, zijn een bevestiging dat de individuele certificering bijdraagt aan kennisvermeerdering en meer bewustwording van het beheer. De komende jaren blijft Part-Ner zich hier voor inzetten.

Figuur 1

Samenwerking met Natuurcollectieven Nederland

Er is ook dit jaar weer nauw samengewerkt met Stichting Natuurcollectieven Nederland en met de individuele collectieven. Het blijkt dat deelnemers overal met alle vragen wel terecht kunnen. Dat maakt het een mooi geheel, de werkwijze die Part-Ner en Natuurcollectieven met elkaar hebben opgezet. Eind 2022 hebben alle collectieven waar de beschikking afliep een nieuwe SNL aanvraag voor hun deelnemers gedaan voor de komende zes jaar.

Part-Ner Certificaat Natuurbeheer

Nieuwe modules

Dit jaar zijn twee nieuwe beheermodules ontwikkeld: de Beheermodule Nieuwe bossen en de Beheermodule Weidevogels.

De Beheermodule Nieuwe bossen helpt beheerders om te komen tot zorgvuldige bosuitbreiding en zo een goed uitgangspunt te garanderen voor natuurontwikkeling in de nieuwe bossen.

De Beheermodule Weidevogels wordt gebruikt in samenhang met de module graslanden. Werken binnen de toetsbare randvoorwaarden van de beheermodule weidevogels zorgt voor tenminste basiskwaliteit binnen het weidevogelgebied. Om de module te testen hebben we in het voorjaar een nulmeting uitgevoerd in een weidevogelgebied in Nes (Friesland) van 150 ha. De resultaten waren goed en de eigenaren beginnen binnenkort aan het certificeringstraject. De module weidevogels sluit aan bij de eisen die worden gesteld in het Grutto Aanvalsplan.

Part-Ner heeft opdracht gegeven aan Control Union Certifications om een gebruiksmodule CO2 te ontwikkelen voor graslanden en bossen die aansluit bij de rekenmethodes van de Stichting Nationale Koolstofmarkt. We hopen deze in de eerste helft van 2023 in gebruik te nemen.

Project graslanden

In opdracht van twee provincies, Friesland en Overijssel, hebben we een aantal nulmetingen conform de Beheermodule Graslanden bij deelnemers uitgevoerd. Gedurende een aantal jaren gaan we hun beheer volgen. In Friesland heeft het project geleid tot een volgend project waarbij we bij dertien deelnemers van Natuurcollectief Fryslân gaan inzetten op het verbeteren van de kwaliteit van de graslanden.

In samenwerking met Part-Ner heeft Wim Schippers een vijftal mensen opgeleid die de nulmetingen kunnen uitvoeren. Deze mensen worden nu ingezet in de provinciale projecten graslanden en tijdens de workshops tellen volgens de methode van Wim Schippers.

Part-Ner Groepscertificaat.

Inmiddels hebben drie deelnemers het certificaat en lopen er 11 aanvragen. Part-Ner heeft in 2022 de eerste audit als ICS (Intern Controle Systeem) gehad van Control Union Certifications en die is goed verlopen. Ook de steekproeven bij de deelnemers waren in orde.

Medewerkster Anke van Dijk heeft de opleiding Lead auditor gevolgd bij Bureau Veritas. Zij heeft het "Certificate of Achievement" behaald. Zij voldoet hiermee aan de eisen binnen de Standaard Natuurbeheer en mag de audits uitvoeren voor het groepscertificaat van Part-Ner.

Veldgids “Ontwikkelen van kruidenrijk grasland” van Wim Schippers

Door de groeiende aandacht voor de veldgids en de samenwerking met Part-Ner heeft Wim Schippers besloten tot een algehele herziening van de gids. Er is extra aandacht in de gids voor o.a. landbouwkundige gebruiksmogelijkheden en weidevogels. De gids is uitgegeven in samenwerking met Part-Ner. De gids wordt gebruikt binnen de certificering bij de modules graslanden en weidevogels.

Resumerend

Er is veel gebeurd afgelopen jaar. We hebben met veel van onze deelnemers contact gehad, op wat voor manier dan ook. We zien dat certificering bijdraagt aan kwaliteitsverbetering van het beheer zonder dat het aan de eigenheid van de beheerders komt.

Vooruitkijkend

Het komende jaar blijft Part-Ner zich inzetten voor verdere kennisontwikkeling bij de eigenaren met een eigen SNL certificaat.

Part-Ner wil verder een bijdrage leveren aan de transitie van het landelijk gebied. Uitgaande van de doelen en mogelijkheden van de eigenaar, met daadwerkelijke veranderingen in het veld.

Het bestuur

Griendendag 19 februari 2022